NOGA FILOLOGA

NEMA ZEMLJE ZA STARCE

τοιαύτην δὲ τὴν πόλιν καταλαβὼν ὁ Ἀθηνόδωρος τέως μὲν ἐπεχειρεῖ λόγῳ μετάγειν κάκεινον καὶ τοὺς συστασιώτας: ὥς δ' οὐκ ἀπείχοντο ὕβρεως οὐδεμιᾶς, ἐχρήσατο τῇ δοθείσῃ ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐξουσίᾳ καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς καταγνοὺς φυγὴν. οἱ δὲ πρῶτον μὲν κατετοιχογράφησαν αὐτοῦ τοιαῦτα “ἔργα νέων, βουλὰὶ δὲ μέσων, πορδαὶ δὲ γερόντων.” ἐπεὶ δ' ἐκεῖνος ἐν παιδιᾷς μέρει δεξάμενος ἐκέλευσε παρεπιγράψαι ‘βρονταὶ δὲ γερόντων’

NEVEN JOVANOVIĆ

- Možemo?
- Što si rekao da je to...?
- Snimač. Zabilježi ono što kažeš, ali ne slova, nego zvuk. I to ostane zabilježeno. Tvoj glas, onako kako izgovoriš.
- Fantastično. Ali ipak Platon ni tim ne bi bio zadovoljan. Mislim, ni te ti riječi ne mogu odgovoriti kad ih nešto pitaš, isto kao ni one zapisane, je li?
- Čuj, ajmo, snimanje ide.

TARS - Dobro, onda, o čemu hoćeš da govorim?

- O Tarsu.
- Zašto o Tarsu? A, zbog onoga što sam napisao, da. Zanima te onaj iz Tarsa koji je bio Cezarov učitelj?

- Ne, nego ono na zidu.
- Na zidu. Dobro. A kako to radi, ta stvar koja bilježi glas?

- Nemam ti sad vremena objašnjavati. Previše podataka koje tvoje vrijeme nije znalo. Ajmo o Tarsu, može?

- Ali to sam već napisao u *Geografiji*, zašto da sad to još i pričam?

- Govorili smo već o tome. Danas nitko ne čita. Pogotovo ne čitaju grčki, a na hrvatski *Geografija* nikad nije prevedena. Mada ne bi ni na hrvatskom čitali, kao što ne čitaju ni na engleskom ni na njemačkom.

- Ne pratim te.
- Nije važno. Tars, kako si ono rekao, mjesto u Trakiji...

- Ne u Trakiji, nego u Kilikiji. I bio je tamo taj Atenodor, drugi od dva Atenodora, Cezarov učitelj...

- Rekli smo da nećemo o Cezarovom učitelju.

- Pa neću ja o njemu, on je važan dio priče. Zapleta, razumiješ...? Taj je Atenodor htio zaustaviti Boeta i njegovu ekipu. Boet je bio pjesnik i građanin, a osvojio je naklonost Marka Antonija pjesmom o pobjedi kod Filipa, ali je osvojio i sve sugrađane time što je bio u stanju bez problema i bez pripreme, i bez prestanka, govoriti o bilo kojoj temi. Čuj, a što sad radiš?

- A, oprosti, provjeravao sam telefon, imao sam par poziva.

- Zašto onda nisi odgovorio na pozive koje si dobio?

- Nije bilo važno.

- M-hm.

MILIJUNI - Okej, Strabone, možemo dalje.

- Ali ti već znaš o čemu je priča.
- Znam, ali to je za snimanje. Za publiku.
- A njih to, rekao si, ne zanima.
- Kad sam to rekao?
- Rekao si da ne čitaju moju *Geografiju*.
- Ne, ne, to je drugo. *Geografiju* ne čitaju, ali jako će ih zanimati da čuju nekoga iz

prvog stolj... nekoga tko je živio prije dvije tisuće godina. Jako jako. To će biti senzacija, spektakl.

- Dobro, a zašto onda ti ne slušaš?
- Isuse, koja si ti diva. Otkud ti ideja da ne slušam, čovječe? Uostalom, ja i nisam tu bitan, ja sam samo posrednik, razumiješ. Ja sam samo kanal preko kojeg ćeš se ti obratiti milijunima ljudi.

- Milijunima...
- Strabone. Strabone. Ajmo sad još jednom. Koncentracija, i Tars. Onaj odnos onoga, kako se zvao, Atenodora i Boetija.

- Boeta. Atenodor je pokušao pomoći svom gradu koji su Boet i njegova klika uništavali na sve moguće načine. Krali su i nezakonito postupali, kao obično. Atenodor ih je prvo pokušao nagovoriti da prestanu. Čorav poso. Zato se lijepo pozvao na ovlasti koje mu je dao Cezar i osudio ih na progonstvo, i protjerao cijelu bandu. A na zidovima Tarsa osvanuo je natpis - sad, da biste taj natpis razumjeli, morate znati da mi Heleni imamo poslovice "Mladima djela, srednjima odluke, starima molitve."

- To, izvrsno.

- Što je tu izvrsno?

- Daj samo dalje.

- Ne, što ti misliš da je izvrsno? To što ja pričam, poslovice, nešto treće? Reci, baš me zanima.

- Čuj, vrijeme ide, snima se.

- Slušam.

- Ne može tako, to nije u planu.

- Kako misliš "nije u planu"?

- Ovo je intervju, znaš. Ovo je razgovor - ja razgovaram s tobom.

- Dobro, i? Zar nije razgovor: ja pitam, ti odgovaraš, pa ti pitaš, pa ja odgovaram, pa tako dok nam ne bude dosta. Ili dok se birtija ne zatvori.

FOKUS - Ne, to nije takav razgovor. Ovo je razgovor za objavljivanje. Ovo je tvoja prilika da kažeš svijetu, da im poručiš ono što im želiš poručiti. Da podijeliš s njima ono što ti je važno.

- Ti misliš da je meni važan natpis iz Tarsa?

- Joj, ti ga baš... Pazi, Strabone, gubimo fokus, nemoj da gubimo fokus. Naravno da ti je važan natpis iz Tarsa - on je tvoja priča, tvojih šezdeset sekundi.

- Kako je to moja priča kad si ti htio da o tome govorim?

- E, oprosti, nazvat ću te poslije, može... Strabone, pardon, Strabone, evo, gdje smo bili. Fokus fokus. To je tvoja priča, razumiješ, priča čovjeka iz antike, nešto jako bitno za naše društvo, da ljudi čuju čovjeka iz antike, proboj moderne tehnologije, epohalno... To je događaj, Strabone, to je projekt, moraš

vjerovati u projekt, moraš biti timski igrač. Idemo, idemo dalje po dogovoru, može?

- Ništa te ne razumijem.

- Čuj, pusti refleksiju za poslije, poslije ćemo razgovarat i sve, ajmo sad to odraditi. Ajmo o Tarsu, danas nam je plan snimit Tars. Može o Tarsu? Može od natpisa? "Na zidovima Tarsa osvanuo je natpis..."

HVALA ŠTO STE PRATILI - I kad je Atenodor protjerao Boeta i njegove ljude, da bi pomogao gradu, preko noći je na zidovima Tarsa osvanuo natpis - da ponovim poslovicu?

- Ne treba, to imamo, to smo snimili.

- Natpis, dakle, ovakav: "Djela mladima, odluke starima, prđenje starcima." A Atenodor se nije dao, prihvatio je igru, i dao da se pokraj lijepo dopiše: "grmljenje starcima".

- "Grmljenje starcima." Evo, dragi gledatelji, čuli ste iz ustiju čovjeka antike, grčkog znanstvenika starog dvije tisuće godina, povjesničara i geografa: rat generacija postojao je i u antici. Stari protiv mladih! Generacija protiv generacije! Za portal...

- Čekaj. To nije točno. To je bila priča, anegdota. Ono što si htio da ispričam. Osim toga, jasno je da su to sve bile političke mučke - kakvi mladi protiv starih, koja bedastoća, to je bio Boet protiv Atenodora. Potegli su ono za što su znali da će se ljudi zakačiti, ono najjednostavnije!

- Da, da. Strabone, slušaj, tu je moja asistentica, ostavi njoj podatke za honorar. Javit ćemo ti kad će biti emitirano, i gdje. Jesi nam dao svoj mail?

- A što je to mail? ■